

**A földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter
33/2008. (III. 27.) FVM
rendelete**

**az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból
nem termelő mezőgazdasági
beruházásokhoz nyújtandó támogatások
részletes feltételeiről**

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. §-a (3) bekezdésének *a*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának *a*) pontjában meghatározott feladatkörben eljárva a következőket rendelem el:

A támogatás célja

1. §

A támogatás célja a nem termelő beruházások révén a vidéki táj megőrzése, az egyedi tájérték fenntartása, a növény- és állatvilág fajgazdagságának növelése, a környezeti állapot javítása, az önként vállalt agrár-környezetgazdálkodási előírások betartásának és teljesítésének elősegítése, a Natura 2000 területek közjóléti értékének növelése, valamint a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez való hozzájárulás.

Fogalmak

2. §

E rendelet alkalmazásában:

1. *első kivétel*: a sövény, illetve mezővédő fásítás telepítésének első évi munkái a talaj-előkészítéstől a csemeteültetés befejezéséig;

2. *MePAR*: a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 31. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerről szóló 115/2003. (XI. 13.) FVM rendeletben (a továbbiakban: MePAR rendelet) szabályozott rendszer;

3. *Natura 2000 terület*: az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 5. §-ának előírásai szerint a MePAR-ban lehatárolt terület;

4. *telepítési engedély*: az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény 35. §-a alapján jóváhagyott telepítési-kivitelezési tervet engedélyező határozat;

5. *áttört szerkezetű fásítás*: olyan, legalább három sorban telepített, három szintet alkotó (cserjeszint, alsó és felső lombkoronaszint) fás szárú növényfajokból telepített fasor és fásítás, ahol a tervezett telepítés hosszirányú függőleges síkra vetített záródása lombos állapotban 70–90% között van;

6. *füves mezsgye*: gyeptelepítéssel létrehozott gondozott gypsáv;

7. *parcella*: olyan összefüggő, a környező területektől fizikailag egyértelműen elhatárolható földterület, amelyen egy termelő egy növényfajt vagy növényfajtat termeszt;

8. *sérülékeny ivóvízbázisok védőterülete*: a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet alapján a MePAR tematikus rétegének megfelelően lehatárolt, az irányító hatóság által közleményben megjelentetett terület;

9. *árvíz sújtotta terület*: olyan terület, melyet 10 év alatt legalább háromszor sújtott árvíz, és erről az illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság hatósági bizonyítványt ad;

10. *belvizes terület*: olyan terület, amelyen 5 év alatt legalább háromszor fordult elő belvíz, és erről az illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság hatósági bizonyítványt ad;

11. *Vásárhelyi Terv célterülete*: a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület- és vidékfejlesztését szolgáló program (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése) közérdekűségéről és megvalósításáról szóló 2004. évi LXVII. törvény alapján külön jogszabályban meghatározott, a MePAR tematikus rétegének megfelelően lehatárolt, az irányító hatóság által közleményben megjelentetett terület;

12. *kedvezőtlen adottságú terület*: az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások esetében a kedvezőtlen adottságú területek és az azokhoz tartozó települések megállapításáról szóló 24/2007. (IV. 17.) FVM rendelet alapján meghatározott, a MePAR tematikus rétegének megfelelően lehatárolt terület;

13. *Érzékeny Természeti Területek (a továbbiakban: ÉTT)*: az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabá-

lyokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM–FVM együttes rendelet alapján a MePAR-ban fizikai blokk szinten lehatárolt terület;

14. *Magas Természeti Értékű Területek (a továbbiakban: MTÉT terület)*: a Natura 2000 területek, illetve az ÉTT területek együttes, az irányító hatóság által közleményben megjelentetett területe;

15. *rovarteleltető bakhát*: a ragadozó ízeltlábúak megtelepedését elősegítő és fészkelésre alkalmas rovarteleltető földépítmény;

16. *kerítés*: olyan létesítmény, amely a rajta történő átjutást biztosító segédberendezéseivel (kapuk, vadrácsok, lépcsős vagy létrás átjárók) együtt képes a legelő háziállatok adott területen történő tartására;

17. *gyeptelepítési terv*: az irányító hatóság által közleményben kiadott útmutató alapján elkészített tervdokumentum;

18. *mesterséges fészkelő*: mezőgazdasági területeken előforduló védett madárfajok fészkelési lehetőségeinek bővítésére szolgáló berendezés;

19. *mesterséges fészkelősziget*: halastavak nyílt vízfelületén elhelyezett, cölöpökre rögzített, a halastavak környezetében előforduló védett madárfajok fészkelési lehetőségeinek bővítésére szolgáló berendezés;

20. *mesterséges denevérodú*: mezőgazdasági területeken előforduló védett denevérfajok szaporodási lehetőségeinek bővítésére szolgáló berendezés;

21. *T-ülőfa*: mezőgazdasági területeken vadászó védett vártamadarak (ragadozók, rovarévek) táplálkozási lehetőségeinek bővítésére szolgáló berendezés.

A támogatott célterületek, a támogatás jellege

3. §

(1) Támogatás vehető igénybe az alábbi földhasználati intézkedésekre:

a) első kivitelre:

aa) sövénytelepítésre,

ab) mezővédő fásításra;

b) gyeptelepítésre:

ba) füves mezsgye telepítésére,

bb) ültetvény sorközgyepesítésére,

bc) környezetvédelmi célú gyeptelepítésre,

bd) természetvédelmi célú gyeptelepítésre;

c) rovarteleltető bakhát létesítésére gyeptelepítéssel.

(2) Támogatás vehető igénybe az alábbi eszközbeszerzésekre:

a) gyepterület hasznosítása során alkalmazható természetes alapanyagú kerítés kialakítására,

b) természetes alapanyagú madárvédelmi berendezések létesítésére.

(3) Az (1) bekezdés b) pontjának ba) alpontjában meghatározott földhasználati intézkedésre támogatás kizáró-

lag az (1) bekezdés *aa*), illetve *ab*) alpontjában meghatározott földhasználati intézkedés után nyújtott támogatással együtt vehető igénybe.

(4) Az (1) bekezdésben szereplő támogatások alapjának a 6. § (1) bekezdés, 7. § (1) bekezdés, 8. § (1) bekezdés, 9. § (1) bekezdés, 10. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés, valamint a 12. § (1) bekezdés szerinti jogosultság alapjául szolgáló területen megvalósított földhasználati intézkedések minősülnek.

(5) A (2) bekezdésben szereplő támogatások alapjának a 13. § (1) bekezdés és 14. § (1) bekezdés szerinti jogosultság alapjául szolgáló területen megvalósított, illetve a beszerzett eszköz üzembe helyezése minősül.

A támogatás mértéke

4. §

(1) A támogatás maximális mértéke a földhasználati intézkedéseknél az elszámolható kiadások 100%-a, de legfeljebb:

- a*) sővénytelepítés esetén 300 eurónak megfelelő forintösszeg/100 folyóméter;
- b*) mezővédő fásítás esetén 800 eurónak megfelelő forintösszeg/100 folyóméter;
- c*) füves mezsgye létesítése esetén 30 eurónak megfelelő forintösszeg/100 folyóméter;
- d*) ültetvény sorközgyepesítése esetén 310 eurónak megfelelő forintösszeg/ha;
- e*) környezetvédelmi célú gyeptelepítés esetén 310 eurónak megfelelő forintösszeg/ha;
- f*) természetvédelmi célú gyeptelepítés esetén 310 eurónak megfelelő forintösszeg/ha;
- g*) rovarteleltető bakhát létesítése esetén 30 eurónak megfelelő forintösszeg/100 folyóméter.

(2) A támogatás maximális mértéke eszközbeszerzés esetén az elszámolható kiadások 100%-a, de legfeljebb:

- a*) kerítések esetében: 315 eurónak megfelelő forintösszeg/100 folyóméter;
- b*) madárvédelmi berendezések esetében: 60 eurónak megfelelő forintösszeg/berendezés.

(3) E rendelet alkalmazásában a földhasználati intézkedésekkel kapcsolatban felmerült elszámolható kiadásnak minősülnek a következő tevékenységek költségei:

- a*) terület-előkészítés;
- b*) tápanyag-utánpótlás;
- c*) szaporítóanyag-beszerzés és -tárolás;
- d*) telepítés.

(4) E rendelet alkalmazásában az eszközbeszerzés esetén felmerült elszámolható kiadásnak minősül:

- a*) eszköz bekerülési költsége;
- b*) alapanyag költsége;
- c*) terület-előkészítés költsége;

d) létesítés költsége;

e) a létesítéshez kapcsolódóan az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet (a továbbiakban: EMVA általános rendelet) 31. § (1) bekezdésében meghatározott szolgáltatások költségei, az ott meghatározott mértékig, melyek azonban nem haladhatják meg az összes elszámolható kiadás 12%-át.

A támogatás igénybevételének feltételei

5. §

(1) A támogatás igénybevételére – a (2) és (3) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel – a kérelmező akkor jogosult, ha az alábbi támogatási intézkedések valamelyikének keretében a tervezett beruházással érintett területre vonatkozóan jogerős helyt adó vagy részben helyt adó támogatási határozattal rendelkezik:

- a*) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet 39. cikke szerinti agrár-környezetgazdálkodási kifizetésekről szóló külön jogszabály alapján;
- b*) a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlege társfinanszírozásában megvalósuló agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes szabályairól szóló 150/2004. (X. 12.) FVM rendelet alapján [az *a*) pontban foglalt intézkedéssel együtt továbbiakban: agrár-környezetgazdálkodási támogatási program].

(2) Támogatást vehetnek továbbá igénybe a Natura 2000 területek földhasználói, akik a művelthez kapcsolódó földterület hasznosításával összefüggésben felmerülő kiadásokat, illetve kockázatokat viselik, ha a területileg érintett nemzeti park igazgatóság igazolja, hogy a tervezett beruházás természetvédelmi értéke az adott területen magas.

(3) A 3. § (1) bekezdés *b*) pontjának *bc*)–*bd*) alpontjában meghatározott földhasználati intézkedések esetén támogatást vehetnek igénybe az (1), illetve (2) bekezdés alá nem tartozó egyéb területek földhasználói is, akik a művelthez kapcsolódó földterület hasznosításával összefüggésben felmerülő kiadásokat, illetve kockázatokat viselik.

(4) Támogatás igénybevételére nem jogosult

a) költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada 50% felett van;

b) az a gazdálkodó, aki a támogatási kérelem benyújtását megelőző két naptári évben végleges kizárásra került az (1) bekezdés *a*) pontja, illetve *b*) pontja szerinti agrár-környezetgazdálkodási támogatási programból;

c) az a gazdálkodó, akinek a támogatási kérelem benyújtását megelőző két naptári évben az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet alapján nyújtandó kifizetését az előírások nem teljesítése miatt 100%-kal csökkentették.

(5) A 3. § (1) bekezdésében szereplő földhasználati intézkedések esetén a beruházást legkésőbb a támogatási kérelemnek helyt adó határozat jogerőre emelkedését követő év május 31-ig meg kell valósítani.

(6) A 3. § (1) bekezdés *b)* pontjának *bc)* alpontjában és *bd)* alpontjában szereplő intézkedések esetén, amennyiben a kérelmező a beruházással érintett területre vonatkozóan az 5. § (1) bekezdés *b)* pontja szerint támogatásban részesül, a beruházás nem kezdhető meg az 5. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti támogatás alapján meghatározott kötelezettségek fennállásáig.

(7) A 3. § (2) bekezdésében szereplő eszközbeszerzés esetén az eszközbeszerzést legkésőbb a támogatási kérelemnek helyt adó határozat jogerőre emelkedését követő 12 hónapon belül végre kell hajtani.

(8) A kifizetési kérelem benyújtását követően a beruházást:

a) legalább 5 évig fenn kell tartani a 3. § (1) bekezdésében szereplő földhasználati intézkedések esetében;

b) legalább 3 évig fenn kell tartani a 3. § (2) bekezdésében szereplő eszközbeszerzések esetében.

6. §

(1) A 3. § (1) bekezdése *a)* pontjának *aa)* alpontja szerinti sövénytelepítés esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell egybefüggően legalább 1 hektár szántó vagy gyep (rét, legelő) hasznosítású,

a) agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy

b) Natura 2000 területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A telepítés során az 1. számú melléklet A. pontjában felsorolt cserjefajok közül azokat a termőhelyeknek megfelelő, a tájegységben őshonos (termőhely-honos) fajokat lehet felhasználni, melyekről a területileg érintett nemzeti park igazgatóság a kérelmező kérelmére jóváhagyó nyilatkozatot adott.

(3) A támogatásra jogosult köteles a sövény telepítését az alábbi követelmények szerint elvégezni:

a) a sövény mérete egybefüggően legalább 250 méter hosszú és legalább 1,5 méter, de legfeljebb 3 méter széles, kiterjedését a szélső tövektől számított 0,75 méter távolság (várható koronavetület) alapján kell számítani;

b) a 250 méter hosszúságot meghaladó sövényen 250 méterenként 1 db, legalább 2 méter széles átjárót kell hagyni, ahol a kiterjedés az *a)* pont szerint értendő;

c) a sövény kiterjedése nem haladhatja meg az érintett parcella 5%-át;

d) a sövényt hosszanti oldalával a parcella szélével érintkezően kell telepíteni;

e) 12%-nál nagyobb lejtésű területen a sövénynek a lejtés irányára merőleges vetületi hossza nem lehet kevesebb, mint a tényleges hossz 70%-a;

f) telepítésekor az utakat és gyalogösvényeket szabadon kell hagyni;

g) a telepítés során igazoltan hazai eredetű szaporítóanyagot kell alkalmazni az erdészeti szaporítóanyagokról szóló 110/2003. (X. 21.) FVM rendelet előírásai szerint;

h) a telepítést 2–3 éves, iskolázott, ismételt visszametszéssel többszörösen elágaztatott cserjével kell megvalósítani;

i) a sövény telepítésében legalább három cserjefajt kell alkalmazni, és egyik faj részaránya sem haladhatja meg a 70%-ot;

j) a sövénytelepítést – az alkalmazott pótlásokat is beleszámítva – úgy kell elvégezni, hogy biztosítva legyen az elültetett cserjék legalább 90%-ának sikeres megmaradása, és azok akadálymentes továbbfejlődése;

k) a sövénytelepítés során az alkalmazható sortáv nem haladhatja meg az 1,2 métert, a tőtávolság pedig a 0,75 métert;

l) a sövénytelepítésre fagymentes időszakban, a vegetációs időszakon kívül kerülhet sor.

(4) A támogatásra jogosult köteles az 5. § (8) bekezdésének *a)* pontja szerinti időszakban a telepített sövényben megjelenő, az 1. számú melléklet C. pontjában szereplő invazív cserje- és fajok egyedeit eltávolítani, a telepített sövényben az e fajokból megengedett invazív borítás legfeljebb 1% lehet.

7. §

(1) A 3. § (1) bekezdése *a)* pontjának *ab)* alpontja szerinti mezővédő fásítás esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell:

a) legalább 3 hektár egybefüggő szántó vagy gyep (rét, legelő) hasznosítású,

aa) az agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy

ab) Natura 2000 területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, valamint

b) az illetékes erdészeti hatóságnak az ügyfél nevére szóló, az adott területre vonatkozó jogerős telepítési engedélyével.

(2) A telepítés során az 1. számú melléklet A. és B. pontjaiban felsorolt cserje- és fajok közül azokat a termőhelyeknek megfelelő, a tájegységben őshonos (termő-

hely-honos) fajokat lehet felhasználni, melyekről a területileg érintett nemzeti park igazgatóság a kérelmező kérelmére jóváhagyó nyilatkozatot adott.

(3) A támogatásra jogosult köteles a mezővédő fásítást az alábbiakban meghatározott követelmények szerint elvégezni:

a) a fásítást legalább 250 m hosszú, legalább 6 m és legfeljebb 15 m széles egybefüggő területen kell megvalósítani; a fásítás szélességét a szélső cserjetövektől számított 0,7 m távolság (1,5 m várható koronavetület) alapján kell számítani;

b) a 250 méter hosszúságot meghaladó fásításon 250 méterenként 1 db, legalább 2 méter széles átjárót kell hagyni, ahol a kiterjedés az a) pont szerint értendő;

c) a támogatással érintett egybefüggő fásítás kiterjedése a 0,5 ha-t nem érheti el;

d) a fásítást áttört szerkezetű, őshonos fa- és cserjefajok alkalmazásával kell megvalósítani;

e) a fásítást az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény és a végrehajtására kiadott 29/1997. (IV. 30.) FM rendelet előírásaival összhangban, az erdészeti hatóság által jóváhagyott telepítés-kivitelezési tervnek megfelelően kell elvégezni;

f) a telepítés során az erdészeti szaporítóanyagokról szóló 110/2003. (X. 21.) FVM rendelet előírásai szerint igazoltan hazai eredetű szaporítóanyag használható fel;

g) a fásítást az alábbiak szerint kell elhelyezni:

ga) a parcella szélén,

gb) a fasornak a vegetációs időszakban mért uralkodó szélirányra vonatkozó teljes merőleges vetülete a fásor tényleges hosszának 70%-át el kell érnie.

(4) A támogatásra jogosult köteles az 5. § (8) bekezdésének a) pontja szerinti időszakban a fásításban megjelölt, az 1. számú melléklet C. pontjában felsorolt invazív cserje- és fajok egyedeit eltávolítani, a telepített fásításban az e fajokból megengedett invazív borítás legfeljebb 1% lehet.

8. §

(1) A 3. § (1) bekezdése b) pontjának ba) alpontja szerinti füves mezsgye létesítése földhasználati intézkedés esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell legalább 1 hektár egybefüggő, szántó hasznosítású,

a) az agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy

b) Natura 2000 területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A támogatásra jogosult köteles

a) a füves mezsgyét minimum 4 méter szélességben, de a parcella 10%-át meg nem haladó területen úgy kialakítani, hogy a füves mezsgye hossza megegyezzen a sövény vagy a mezővédő fásítás hosszával,

b) a füves mezsgyét a 10. § (2) bekezdésében foglalt gyeptelepítési követelmények szerint kialakítani.

(3) Az 5. § (8) bekezdésének a) pontja szerinti időszakban a támogatásra jogosult köteles a füves mezsgyét az alábbiak szerint fenntartani:

a) a füves mezsgyén gyommentes állapotot kell biztosítani, és

b) a füves mezsgye gyepfelszínének maradandó károsítása nem megengedett.

9. §

(1) A 3. § (1) bekezdés b) pontjának bb) alpontja szerinti ültetvények sorközgyepesítése esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell egybefüggően legalább 0,5 hektár ültetvény hasznosítású,

a) agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy

b) Natura 2000 területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A támogatásra jogosult köteles a sorközgyepesítést a 10. § (2) bekezdésében foglalt gyeptelepítési követelmények szerint elvégezni.

(3) A támogatásra jogosult köteles az 5. § (8) bekezdésének a) pontja szerinti időszakban a gyepfelszínt az alábbiak szerint fenntartani:

a) a gyepfelszínen gyommentes állapotot kell biztosítani, és

b) a gyepfelszín maradandó károsítása nem megengedett.

10. §

(1) A 3. § (1) bekezdése b) pontjának bc) alpontja szerinti környezetvédelmi célú gyeptelepítés esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell legalább 1 hektár egybefüggő, szántó hasznosítású területtel, amely

a) sérülékeny ivóvízbázisok védőterületén,

b) 12%-nál nagyobb lejtésű MePAR-ban lehatárolt területen,

c) árvíz sújtotta területen,

d) belvizes területen,

e) a Vásárhelyi Terv célterületén, vagy

f) kedvezőtlen adottságú területen helyezkedik el.

(2) A támogatásra jogosult köteles a gyeptelepítést az alábbiakban foglalt követelmények szerint elvégezni:

a) a gyeptelepítéshez legalább három fajtából álló fű magkeverékét kell használni, amely pillangós növény magkeverékével együttesen is alkalmazható;

b) a telepítést gyeptelepítési terv alapján kell végrehajtani;

c) műtrágya és szervestrágya alkalmazása vetéskor engedélyezett, de a maximálisan a területre kivihető nitrogén hatóanyag-tartalom nem haladhatja meg a 170 kg/hektárt.

(3) A támogatásra jogosult köteles az 5. § (8) bekezdésének *a)* pontjában szereplő időszakban a gyepfelszint az alábbiak szerint fenntartani:

- a)* a gyepfelszínen gyommentes állapotot kell biztosítani, és
- b)* a gyepfelszín maradandó károsítása nem megengedett.

11. §

(1) A 3. § (1) bekezdése *b)* pontjának *bd)* alpontja szerinti természetvédelmi célú gyeptelepítés esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell legalább 1 hektár egybefüggő, szántó hasznosítású MTÉT területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A támogatásra jogosult köteles a gyeptelepítést az alábbiakban foglalt követelmények szerint elvégezni:

- a)* a gyeptelepítéshez legalább öt fajtából álló fű magkeverékét kell használni, amely pillangós növény magkeverékével együttesen is alkalmazható;
- b)* a telepítést gyeptelepítési terv alapján kell végrehajtani;
- c)* műtrágya és szervestrágya alkalmazása vetéskor engedélyezett, de a maximálisan a területre kivihető nitrogén hatóanyag-tartalom nem haladhatja meg a 90 kg/hektárt.

(3) A támogatásra jogosult köteles az 5. § (8) bekezdésének *a)* pontjában szereplő időszakban a gyepfelszint az alábbiak szerint fenntartani:

- a)* a gyepfelszínen gyommentes állapotot kell biztosítani, és
- b)* a gyepfelszín maradandó károsítása nem megengedett.

12. §

(1) A 3. § (1) bekezdés *c)* pontja szerinti rovarteleltető bakhát létesítése esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell legalább 1 hektár egybefüggő, szántó hasznosítású,

- a)* az agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy
- b)* Natura 2000 területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A támogatásra jogosult köteles a bakhátat az alábbiak szerint kialakítani:

- a)* a bakhát mérete egybefüggően legalább 250 méter hosszú és legalább 2 méter széles;
- b)* a bakhát magassága 25–40 centiméter között lehet;
- c)* a bakhátat kétirányú összeszántással kell kialakítani;
- d)* a bakháton a 10. § (2) bekezdésben foglaltak szerint gyeptelepítést kell elvégezni;
- e)* a bakhát kiterjedése nem érheti el az érintett parcella területének 5%-át.

(3) A támogatásra jogosult köteles a rovarteleltető bakhátat az 5. § (8) bekezdésének *a)* pontja szerinti időszakban az alábbiak szerint fenntartani:

- a)* a bakháton gyommentes állapotot kell biztosítani;
- b)* a bakhát gyepfelszínének maradandó károsítása nem megengedett.

13. §

(1) A 3. § (2) bekezdésének *a)* pontja szerinti gyepterület hasznosítása során alkalmazható természetes alapanyagú kerítés kialakítása esetében a támogatás feltétele, hogy a kérelmezőnek rendelkeznie kell gyep (rét, legelő) hasznosítású,

- a)* agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy
- b)* Natura 2000 területtel, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A támogatásra jogosult köteles a kerítés kialakítása során az alábbiakban foglalt követelmények szerint eljárni:

- a)* a kerítés fő szerkezeti elemei fa, nád, illetve vessző alapanyagokból készülhetnek;
- b)* a kerítés magassága legalább 1,2 méter;
- c)* a tartóoszlopokat úgy kell elhelyezni, hogy az egymástól való távolságuk ne haladja meg az 5 métert;
- d)* a kerítés töréspontjainál és azoknál a tartóoszlopoknál, ahol a talajtani adottságok miatt nem biztosított azok állékonysága (pl. köves talaj, vízmosás), legalább minden tizedik tartóoszlopot legalább két oldaláról kiegészítő támasztékkal kell megerősíteni;
- e)* a kerítéssel körülhatárolt területre a gyalogos és gépjárművel történő bejutást biztosítani kell.

14. §

(1) A 3. § (2) bekezdésének *b)* pontja szerinti természetes alapanyagú madárvédelmi berendezések létesítése esetében a támogatás feltétele, hogy a kérelmezőnek rendelkeznie kell gyep (rét, legelő), szántó, nádas, halastó hasznosítású,

- a)* agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban részt vevő területtel, vagy
- b)* Natura 2000 területtel kell rendelkeznie, az 5. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel.

(2) A természetes alapanyagú, engedélyezett madárvédelmi berendezések létesítése esetén a 2. számú mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően kell eljárni az alábbiak figyelembevételével:

- a)* a 2. számú mellékletben megadott műszaki leírásnak megfelelő berendezések beszerezhetők készen vagy annak megfelelően elkészíthetők saját kivitelezésben;

b) madárvédelmi berendezések védett természeti területen, illetve MTÉT területen való kihelyezéséhez a területileg érintett nemzeti park igazgatóság előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges;

c) a 2. számú mellékletben meghatározott „D” és „S” típusú fészekodúk, denevérodú, fészkelősziget és T-ülőfa kihelyezéséhez a területileg érintett nemzeti park igazgatóság írásos hozzájárulása szükséges.

15. §

A kérelmező nem jogosult támogatásra

a) a 3. § (1) bekezdése *a)* pontjának *aa)* és *ab)* alpontja szerinti földhasználati intézkedés esetén azokon a parcellaszegélyeken, amellyel érintkező szomszédos parcellaszegélyen megkezdett vagy befejezett sövénytelepítés, erdősítés, fásítás, illetve ültetvénytelepítés található;

b) a 3. § (1) bekezdése *b)* pontjának *ba)* alpontja szerinti földhasználati intézkedés esetén, ha a beruházással érintett területre korábban már vettek igénybe támogatást az 5. § (1) bekezdése *b)* pontja szerinti programban füves mezsgye telepítésére vonatkozóan;

c) a 3. § (2) bekezdése *b)* pontjában szereplő madárvédelmi berendezések beszerzése esetén, ha a beruházással érintett terület ültetvényként hasznosított, és az 5. § (1) bekezdése *a)* pontja szerinti támogatásban részesült.

Támogatási kérelem benyújtása

16. §

(1) Támogatási kérelmet egy példányban, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) által rendszeresített formanyomtatványon a kérelmező lakhelye, illetve székhelye szerint illetékes megyei MVH kirendeltséghez lehet benyújtani.

(2) A támogatási kérelmet évente július 1. és július 31. között lehet benyújtani azzal, hogy

a) a kérelmeket csak a tárgyévben május 15-ig benyújtott egységes területalapú támogatás iránti kérelmen felüntetett parcellákra vonatkozóan lehet benyújtani;

b) a 3. § (1) bekezdés *b)* pontjának *bc)* alpontjában, illetve *bd)* alpontjában szereplő intézkedések esetében csak 2009. évben lehet támogatási kérelmet benyújtani.

(3) A támogatási kérelemhez mellékelni kell:

a) a beruházással érintett ingatlanra vonatkozó 30 napnál nem régebbi hiteles tulajdonilap-másolatot;

b) ha a beruházás nem saját tulajdonú, vagy más személy jogával terhelt ingatlanon valósul meg, a használat jogosságát igazoló okiratot, és a tulajdonos nyilatkozatát, amely szerint a kérelmező jogosult a beruházást megvalósítani és az ingatlant az 5. § (8) bekezdésében szereplő időszakok végéig használni;

c) sövény létesítése esetén a területileg érintett nemzeti park igazgatóság 6. § (2) bekezdésében szereplő jóváhagyó nyilatkozatát;

d) mezővédő fásítás esetén:

da) az erdészeti hatóság által kiadott telepítési engedélyt,

db) a területileg érintett nemzeti park igazgatóság 7. § (2) bekezdésében szereplő jóváhagyó nyilatkozatát;

e) a megvalósítás helyét ábrázoló MePAR egyedi blokkterképét;

f) Natura 2000 terület esetén a területileg érintett nemzeti park igazgatóság 5. § (2) bekezdésében szereplő nyilatkozatát;

g) környezetvédelmi célú gyeptelepítés esetén, ha az árvíz sújtotta vagy belvizes területet érint, akkor a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság által kiállított hatósági bizonyítványt a terület 2. § 9. pontjában, illetve 10. pontjában foglaltak szerinti állapotára vonatkozóan;

h) a 3. § (1) bekezdésének *b)* és *c)* pontjai szerinti intézkedések esetében a gyeptelepítési tervet;

i) madárvédelmi berendezések beszerzése esetén a 14. § (2) bekezdés *b)* pontjában, illetve a 14. § (2) bekezdés *c)* pontjában meghatározott előzetes írásbeli hozzájárulásokat;

j) amennyiben az igénylő gazdasági társaság a hatályos társasági szerződés másolatát.

(4) A támogatási kérelem nem foglalja magában a kifizetési kérelmet.

(5) A kérelmező a támogatási kérelem benyújtására nyitva álló időszakonként csak egy támogatási kérelmet nyújthat be.

(6) A kérelmező egy támogatási kérelemben a 3. § (1) és (2) bekezdéseiben szereplő intézkedések közül több intézkedésre is igényelhet támogatást.

A támogatási kérelem elbírálása

17. §

(1) A rendelkezésre álló keretösszegnek a 3. § (1) bekezdésében szereplő földhasználati intézkedések és a 3. § (2) bekezdésében szereplő eszközbeszerzési intézkedések közötti megosztásának arányát az irányító hatóság közleményben teszi közzé.

(2) A benyújtott támogatási kérelmek intézkedésenként külön megállapított rangsor alapján kerülnek elbírálásra – a (3) bekezdésben foglaltakra figyelemmel – a 3. § (1) bekezdés *b)* pontjának *ba)* alpontjában szereplő intézkedés kivételével, mivel az a 3. § (1) bekezdés *a)* pontjának *aa)* alpontjában vagy *ab)* alpontjában szereplő intézkedéssel együtt kerül elbírálásra.

(3) Amennyiben a támogatási kérelemben szereplő intézkedéshez kapcsolódó egyes parcellák környezeti érzékenysége eltérő, úgy a bírálókat során a terület nagyságával súlyozott mérték kerül figyelembevételre.

(4) A pontrendszer részletes szabályait a 3. számú melléklet tartalmazza. Azt a minimális pontszámot, amelyetől e rendelet alapján támogatás adható, az irányító hatóság közleményben teszi közzé.

Kifizetési kérelem benyújtása

18. §

(1) A kifizetési kérelmet egy példányban az MVH honlapján közzétett formanyomtatványon, a kérelmező lakhelye, illetve székhelye szerint illetékes megyei MVH kirendeltséghez lehet benyújtani.

(2) A kifizetési kérelmet be lehet nyújtani:

a) a 3. § (1) bekezdésében felsorolt földhasználati intézkedések esetén minden évben az egységes területalapú támogatás iránti kérelemmel egyidejűleg, legkésőbb a támogatási határozat jogerőre emelkedését követő második naptári évben;

b) a 3. § (2) bekezdésében felsorolt eszközbeszerzések esetén évente:

ba) április 1.–május 15. között, valamint

bb) szeptember 15.–október 30. között,

legkésőbb a támogatási határozat jogerőre emelkedését követő naptári évben.

(3) A kifizetési kérelemhez mellékelni kell:

a) a beruházás megvalósulását igazoló tételes bizonylatokról készített számlaösszesítőt, valamint

b) a megvalósított beruházást ábrázoló egyedi blokk-térképet, az összes, a támogatási kérelemben szereplő parcellának és a megvalósított egyes beruházások helyének megjelölésével, valamint a 3. § (2) bekezdésének *b)* pontja szerinti beruházások helyének Egységes Országos Vetületi Rendszerben legalább 3–5 méter pontossággal megadott koordinátáinak feltüntetésével.

A támogatás folyósítása

19. §

(1) A támogatás a jogcímmre vonatkozó helyszíni ellenőrzések lefolytatása után egy összegben kerül folyósításra.

(2) Az MVH a 3. § (1) bekezdésében szereplő földhasználati intézkedések esetében a kifizetési kérelem adatait a MePAR rendelet szerinti adatbázis adataival összeveti, és a kimutatott túligénylések esetén az érintett földhasználót a túligénylés tisztázására szólítja fel.

(3) A támogatás elszámolásának alapját a támogatásra jogosult által benyújtott számlaösszesítők képezik.

Ellenőrzés

20. §

A jogosultsági feltételek és a kötelezettségvállalások teljesítését az MVH külön megállapodás alapján az illetékes szakhatóságok bevonásával évente ellenőrzi.

Jogkövetkezmények

21. §

(1) Ha a támogatásra jogosult a 6. § (2) és (3) bekezdésében, a 7. § (2) és (3) bekezdésében, a 8. § (2) bekezdésében, a 9. § (2) bekezdésében, a 10. § (2) bekezdésében, a 11. § (2) bekezdésében, a 12. § (2) bekezdésében, a 13. § (2) bekezdésében, valamint a 14. § (2) bekezdésében foglaltakat megszegi, akkor:

a) részleges teljesítés esetén a támogatás 30%-át köteles a jogosulatlanul igénybe vett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint visszafizetni;

b) nem teljesítés esetén a támogatás egészét köteles a jogosulatlanul igénybe vett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint visszafizetni.

(2) Ha a támogatásra jogosult az 5. § (5) bekezdésében, (6) bekezdésében, illetve (7) bekezdésében meghatározott kötelezettségének nem tesz eleget, a támogatást jóváhagyó határozatot vissza kell vonni.

(3) Ha a támogatásra jogosult az 5. § (8) bekezdésében meghatározott kötelezettségének nem tesz eleget, akkor a támogatás 75%-át köteles a jogosulatlanul igénybe vett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint visszafizetni.

(4) Amennyiben a támogatásra jogosult az 5. § (8) bekezdése *a)* pontjában szereplő időszak alatt a 6. § (4) bekezdésében, a 7. § (4) bekezdésében, a 8. § (3) bekezdésében, a 9. § (3) bekezdésében, a 10. § (3) bekezdésében, a 11. § (3) bekezdésében, valamint a 12. § (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a támogatás 15%-át köteles a jogosulatlanul igénybe vett támogatásokra vonatkozó szabályok szerint visszafizetni.

(5) Amennyiben a 3. § (1) bekezdésének *a)* pontja, *b)* pontjának *ba)* alpontja és *c)* pontja szerinti beruházással érintett területek agrár-környezetgazdálkodási támogatási programban is támogatást nyertek, úgy annak a terület-résznek, amelyen a beruházás megvalósult, az agrár-környezetgazdálkodási támogatásra való jogosultsága megszűnik, a támogatásra jogosultat azonban támogatás-visszafizetési kötelezettség nem terheli.

Záró rendelkezések

22. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) Külön jogszabályban megállapított, e rendelet 5. § (1) bekezdésének *a*) pontjában szereplő agrár-környezetgazdálkodási intézkedés „Környezetvédelmi célú földhasználatváltás”, illetve „Természetvédelmi célú földhasználatváltás” célprogramjainak keretein belül támogatás csak akkor vehető igénybe, ha a kérelmező a támogatással érintett területre vonatkozóan e rendelet 3. § (1) bekezdés *b*) pontjának *bc*) vagy *bd*) alpontjaiban meghatározott intézkedésekre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be.

Az Európai Unió jogának való megfelelés

23. §

Ez a rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet 41. cikkének végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

Gráf József s. k.,

földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

1. számú melléklet

a 33/2008. (III. 27.) FVM rendelethez

Telepíthető, illetve invazív cserje- és fafajok*A. Fásításokban és sövényekben telepíthető cserjefajok*

Acer tataricum – tatár juhar
 Amelanchier ovalis – fanyarka¹
 Amygdalus nana – törpe mandula
 Cerasus fruticosa – csepleszmeleggy
 Cerasus mahaleb – sajmeleggy
 Colutea arborescens – pukkanó dudafürt
 Cornus mas – húsos som
 Cornus sanguinea – veresgyűrű som
 Corylus avellana – közönséges mogyoró
 Cotinus coggygria – cserszömörce
 Cotoneaster integerrimus – szirti madárbirs¹
 Cotoneaster tomentosus – molyhos madárbirs¹
 Cotoneaster niger – fekete madárbirs¹
 Crataegus laevigata – cseregalagonya¹
 Crataegus monogyna – egybibés galagonya¹

¹ Almatermésű ültetvények mentén nem támogatható.
 Euonymus europaeus – csíkos kecskerágó

Euonymus verrucosus – bibircses kecskerágó
 Frangula alnus – kutyabenge
 Juniperus communis – közönséges boróka
 Ligustrum vulgare – vesszős fagyal
 Padus avium – zselnicemeggy
 Rhamnus catharticus – varjútövis benge
 Salix triandra – mandulalevelű fűz
 Salix purpurea – bíborfűz
 Salix viminalis – kosárkötő fűz
 Salix elaeagnos – parti fűz
 Salix rosmarinifolia – serevényfűz
 Salix caprea – kecskefűz
 Salix cinerea – rekettyefűz
 Salix aurita – füles fűz
 Sambucus nigra – fekete bodza
 Sambucus racemosa – fürtös bodza
 Sarothamnus scoparius – seprőzanót
 Spiraea salicifolia – fűzlevelű gyöngyvessző
 Spiraea media – szirti gyöngyvessző
 Taxus baccata – tiszafa
 Viburnum lantana – ostormébangita
 Viburnum opulus – kányabangita

B. Fásításokban telepíthető fafajok

Acer campestre – mezei juhar
 Acer platanoides – korai juhar
 Acer pseudoplatanus – hegyi juhar
 Acer tataricum – tatár juhar
 Alnus glutinosa – mézgás éger
 Alnus incana – hamvas éger
 Betula pendula – bibircses nyír
 Betula pubescens – szőrös nyír
 Carpinus betulus – gyertyán
 Cerasus avium – madárcseresznye
 Fagus sylvatica – bükk
 Fraxinus angustifolia ssp. pannonica – magyar kőris
 Fraxinus excelsior – magas kőris
 Fraxinus ornus – virágos kőris
 Malus sylvestris – vadalma
 Populus alba – fehérynár
 Populus x canescens – szürkenyár
 Populus nigra – feketenyár
 Populus tremula – rezgőnyár
 Pyrus pyraeaster – vadkörte
 Quercus cerris – cser
 Quercus petraea – kocsánytalan tölgy
 Quercus pubescens (Q. virgiliana) – molyhos tölgy
 Quercus robur – kocsányos tölgy
 Salix alba – fehér fűz
 Salix fragilis – törékeny fűz
 Sorbus aria – lisztes berkenye
 Sorbus aucuparia – madárberkenye
 Sorbus semiincisa – budai berkenye
 Sorbus torminalis – barkócaberkenye

Tilia cordata – kislevelű hárs
 Tilia platyphyllos – nagylevelű hárs
 Tilia tomentosa – ezüst hárs
 Ulmus glabra – hegyi szil
 Ulmus laevis – vénic szil
 Ulmus minor – mezei szil
 Ulmus procera – érdeslevelű mezei szil

C. Invazív cserje- és fafajok

Acer negundo – zöld juhar
 Ailanthus altissima – bálványfa

Amorpha fruticosa – gyalogakác
 Celtis occidentalis – nyugati ostorfa
 Elaeagnus angustifolia – keskenylevelű ezüstfa
 Fraxinus americana – amerikai (fehér) kőris
 Fraxinus pennsylvanica – amerikai (vörös) kőris
 Lycium barbarum – ördögcérna
 Prunus serotina (Padus serotina) – kései meggy
 Pinus nigra – fekete fenyő
 Pinus silvestris – erdei fenyő
 Robinia pseudoacacia – fehér akác
 Syringa vulgaris – közönséges orgona
 Tamarix gallica – francia tamariska
 Tamarix ramosissima – ogyesszai tamariska

2. számú melléklet a 33/2008. (III. 27.) FVM rendelethez

**Természetes alapanyagú, engedélyezett
 (fa, nád vessző) madárvédelmi berendezések mezőgazdasági területen**

A. Madárvédelmi berendezések kihelyezése

Berendezés	Típus	Védett fajok	Kihelyezés	Támogatott mennyiség (min–max)	Támogatási érték (eurónak megfelelő forintösszeg/db)
mesterséges fészekodú	A	kék cinege, barátcinege	erdőközeli ültetvény fái, erdősáv, erdőfolt, erdőszél	2–10 db/ha	12
	B	széncinege, mezei veréb, házi veréb, örvös légykapó	ültetvény fái, fa, fasor, facsoport, erdősáv, erdőfolt, erdőszél	2–20 db/ha	16
	C	házi rozsdafarkú, kerti rozsdafarkú, barázdabillegető, szürke légykapó	nyíltabb helyek fái, magasabb kerítés és kőfal	2–6 db/ha	12
	D	szalakóta, búbosbanka, seregély, füleskuvik	nagyobb fa, fasor, facsoport, erdősáv, erdőfolt szélső magas fái, oszlop	1–2 db/ha	24
	S	vörös vércse, kék vércse, erdei fülesbagoly, csóka	magasabb fa, fasor, facsoport, erdősáv, erdőfolt magas fái	2–20 db/100 fm	40
		kuvik	idősebb ültetvény, fasor, facsoport, erdősáv, erdőfolt fái	0,5–1 db/ha	24
			fasor, facsoport, erdősáv, erdőfolt öreg fái	1–2 db/ha	
		tőkés réce, barátaréce, cigányréce	halastavak partmenti növényzete és szegélyei, nádasok, növényzettel borított szigetek	1–4 db/ha	32
mesterséges fészkelősziget	csér	küszvágó csér, dankasirály	halastavak nyílt vízfelületei	0,5–2 db/ha	60
	szerkő	fattyúszerkő	halastavak nyílt vízfelületei	0,5–2 db/ha	60
mesterséges denevérodú	–	denevérfajok	magasabb fa, fasor, facsoport, erdősáv, erdőfolt magas fái, magasabb épületek fala	2–5 db/ha	16
T-ülőfa	–	ölyvek, vércsék, rovarévó vártamadarak	nagyobb, nyílt szántó- és gyepterületek	0,5–2 db/ha	16

B. Madárvédelmi berendezések műszaki leírása

A berendezések fő szerkezeti elemei fa, nád, illetve vessző alapanyagokból készülhetnek

Típus	Alapterület (belső min.)	Mélység (berepülő nyílás aljától)	Berepülő nyílás (átmérő Ø, magasság × szélesség)	Kihelyezés magassága	Fészekanyag elhelyezése	Kihelyezés módja
A	10 × 10 cm	16–18 cm	2,6–2,8 cm Ø	1,5–2 m	–	faágra függesztve, fatörzsre rögzítve
B	12 × 12 cm	16–20 cm	3,2–3,4 cm Ø	1,5–8 m	–	faágra függesztve, fatörzsre vagy kerítésoszlopra rögzítve
C	12 × 12 cm	8–12 cm	8–10 × 12 cm	2–5 m	–	épület falára, fatörzsre vagy kerítésoszlopra rögzítve
D	20 × 20 cm	35–40 cm	5,5–6,0 cm Ø	2–8 m	–	fatörzsre vagy fa telefonoszlopra rögzítve, épület falára
S	25 × 25 cm	10–15 cm	15–20 × 25 cm	4–15 m	5 cm gyöngykavics vagy mulcs	élő fatörzsre vagy fa telefonoszlopra rögzítve
	120 × 30 cm	henger alakú	6,8–7,0 cm Ø	2–5	3 cm fűrészpor	fa oldalágára függesztve
	100 × 50 cm	25 cm	15 × 15 cm	2–15 m	3 cm fűrészpor	épületek padlása, tetőszerkezete
	30 × 30 cm	0 cm	30 × 30 cm	0,2–0,5 m	nád	partmenti növényzet, nádas, növényzettel borított szigetek
csér	200 × 300 cm	15 cm	–	0,1–0,2 m	5 cm murva és kavics	cölöpök tetejére erősítve, parttól 100, illetve nádastól 50 méterre
szerkő	200 × 300 cm	15 cm	–	0,1–0,2 m	5 cm nádpalló	cölöpök tetejére erősítve, parttól 100, illetve nádastól 50 méterre
denevér	25 cm × 8 cm	0 cm	2,0 × 6,0 cm	2–6 m	–	fatörzsre vagy oszlopra rögzítve, épület falára
T-ülőfa	5–6 cm vastag és 2,5–3 méter hosszú rúd vagy oszlop, tetején keresztben 0,5–0,6 m hosszú és kissé vékonyabb vízszintes farúd					talajba ásva vagy ütve, nyílt szántóföldi részeken, fátlan szegélyeken

3. számú melléklet a 33/2008. (III. 27.) FVM rendelethez

Támogatási kérelmek részletes pontrendszere

Értékelési szempont megnevezése	Értékelés módja	Értékeléshez rendelhető maximális pontszám
SZAKMAI SZEMPONTOK		
<i>Földhasználati támogatások esetén</i>		
A terület környezeti érzékenysége (MePAR lehatárolás alapján)	Natura 2000 terület	12
	nitrátérzékeny	10
	sérülékeny ivóvízbázis	10
	12%-nál nagyobb lejtésű	10
	Duna-Tisza közti homokhátság területe	3

Értékelési szempont megnevezése	Értékelés módja	Értékeléshez rendelhető maximális pontszám
Vállalni kívánt önálló intézkedés (célprogram) rangsora	sorközgyepesítés	5
	bakhát	10
	mezővédő fásítás	15
	sövénytelepítés	15
	gyeptelepítés	25
Egyéb szempontok	Füves mezsgye létesítése sövénytelepítéssel, illetve mezővédő fásítással együtt	5
	Sövénytelepítés és mezővédő fásítás együttes elvégzése esetén	5
<i>Eszközbeszerzés esetén</i>		
AKG-ban vállalat célprogram szintje (amennyiben több célprogramban vesz részt a kérelmet benyújtó, úgy a legmagasabb szintű kerül értékelésre)	tanyás gazdálkodás	10
	integrált gazdálkodás	10
	ökológiai gazdálkodás	20
	zonális természet-, talaj- és vízvédelmi célú gazdálkodás	30
Beszerezni kívánt eszközök rangsora	kerítés	30
	madárvédelmi berendezés	40
<i>Szakmai szempontok összesen:</i>		<i>70 pont</i>
<i>HORIZONTÁLIS SZEMPONTOK</i>		
Hátrányos helyzetű terület (EMVA általános rendelet szerinti)	a hátrányos helyzetű területen elhelyezkedő település határában tervezett beruházás	6
	egyéb település határában tervezett beruházás	0
Elmaradott és munkanélküliséggel sújtott terület [a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 240/2006. (XI. 30.) Korm. rendelet alapján]	a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott település határában tervezett beruházás	4
	az országos átlagot legalább 1,75-szörösen meghaladó munkanélküliségű település határában tervezett beruházás	4
Mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya	a tervezett beruházással érintett településen eléri vagy meghaladja az országos átlagot a KSH adatai szerint	8
	a tervezett beruházással érintett településen nem éri el az országos átlagot a KSH adatai szerint	0
Térségi fenntarthatóság vizsgálata	a kérelmező lakhelye, illetve székhelye szerinti település határában tervezett beruházás	8
	a kérelmező lakhelye, illetve székhelye szerinti településsel szomszédos település határában tervezett beruházás	5
	egyéb helyen tervezett beruházás	0
<i>Horizontális szempontok összesen:</i>		<i>30 pont</i>
<i>Összesen:</i>		<i>100 pont</i>